

Sygn. akt I A Cz 133/13

POSTANOWIENIE

Dnia 21 lutego 2013 r

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie następującym :

Przewodniczący : Sędzia SA Józef Wąsik

po rozpoznaniu w dniu 21 lutego 2013 r. w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa Wspólnoty Mieszkaniowej (...) w K., ul. (...)

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością – (...) – spółka komandytowa w K.

o zapłatę

w przedmiocie wniosku strony powodowej o zwolnienie od kosztów sądowych

na skutek zażalenia strony powodowej na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 6 grudnia 2012r, sygn. akt I C 1924/12

p o s t a n a w i a :

oddalić zażalenie.

Sygn. akt I ACz 133/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Krakowie zwolnił stronę powodową od kosztów sądowych w części, tj. od opłaty sądowej od pozwu ponad kwotę 18.128 zł, a w pozostałym zakresie wnioski o zwolnienie od kosztów sądowych oddalił.

W uzasadnieniu Sąd podał, że strona powodowa uzasadniając złożony wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych podała, iż nie jest w stanie ich ponieść z uwagi na brak funduszy. Wskazała, iż na rachunku bankowym posiada środki pieniężne w wysokości 14.000 zł zaznaczając, że miesięczne koszty ponoszone przez nią wynoszą około 25.000 zł. Strona powodowa podniosła, że zdając sobie sprawę z konieczności złożenia sprawy na drogę sądową podjęła uchwałę zobowiązującą właścicieli lokali do dodatkowych wpłat w wysokości 1 zł za każdy metr kwadratowy powierzchni użytkowej nieruchomości w miesiącu październiku, listopadzie i grudniu, z przeznaczeniem na koszty sądowe. Sąd I instancji przywołując art. 103 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych zauważył, że Wspólnota mieszkaniowa jest tworzona przez członków wspólnoty i w razie powstania konieczności poniesienia kosztów postępowania sądowego, członkowie wspólnoty powinni w tych wydatkach partycypować. Skoro Wspólnota zdecydowała się na proces sądowy, a nie ma środków to powinna podjąć stosowną uchwałę o podwyższeniu zaliczki i z tych środków sfinansować proces sądowy. Sąd zaznaczył, że koszty postępowania sądowego dotyczącego nieruchomości wspólnej zaliczyć należy do kosztów zarządu nieruchomością wspólną i koszty te, zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy o własności lokali obciążają właścicieli lokali. Wprawdzie od strony formalnej stroną w niniejszym postępowaniu jest Wspólnota mieszkaniowa, jednakże reprezentuje ona materialne interesy właścicieli lokali, zatem to właścicieli lokali zgodnie z art. 15 ust. 1 cytowanej ustawy winien obciążyć ekonomiczny ciężar poniesienia

kosztów sądowych. Częściowe zwolnienie od kosztów sądowych Sąd uzasadnił możliwością wykorzystania środków finansowych, które zgodnie z podjętą uchwałą z dnia 15 października 2012 roku mogły zostać zgromadzone tj. ponad 18.128 zł (2 x 9060 x 1 = 18.128).

Zażalenie na powyższe postanowienie Sądu Okręgowego złożyła strona powodowa zarzucając mu naruszenie art. 103 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz art. 233 § 1 k.p.c. poprzez uznanie, że posiada dostateczne środki na uiszczenie kosztów sądowych w wysokości 18.128 zł. Wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia i zwolnienie jej od kosztów sądowych w całości, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. W uzasadnieniu strona powodowa wskazała, że zakres zwolnienia jej przez Sąd Okręgowy z opłaty od pozwu oznacza w rzeczywistości oddalenie jej wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych. Zaznaczyła, że Wspólnota mieszkaniowa nie jest obowiązana do uwzględniania kosztów sądowych w racjonalnym planowaniu wydatków. Strona powodowa podała, że nie posiada obecnie środków na pokrycie kosztów sądowych a dowodem na to według niej nie jest fakt podjęcia uchwały zobowiązującej właścicieli do dodatkowych wpłat, bowiem nie wszyscy właściciele wpłacają dodatkową opłatę. Jej zdaniem brak zwolnienia jej od kosztów sądowych pozbawi ją sądowej ochrony praw

Sąd Apelacyjny ustalił, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

W myśl art. 103 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U, Nr 167, poz.1398) osoba prawna, lub **jednostka organizacyjna nie będąc osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną** może skorzystać ze zwolnienia od kosztów sądowych, jeżeli wykaze, że nie ma dostatecznych środków na te koszty. Zwrot „wykaże” jest równoznaczny znaczeniowo, ze słowem „udowodni”. Uwzględnienie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych zależy od oceny sądu dokonanej na tle ujawnionych przez stronę danych o jej sytuacji majątkowej i dochodach. Uważa się przy tym, że brak środków pieniężnych spowodowanych niedbalstwem strony o swe interesy, czy ich rozrzutne wydanie nie daje podstaw do zwolnienia od kosztów sądowych.

Co do zasady, rozpoznając wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych należy mieć na uwadze stan majątkowy i dochody samej strony ubiegającej się o zwolnienie, chyba, że z przepisów ustawy lub szczególnego związku strony z osobami trzecimi wynika, że należy uwzględniać również stan majątkowy i dochody tych osób gdyż wywierają one wpływ na sytuację majątkową i możliwości płatnicze samej strony. Na przykład w przypadku osób fizycznych prowadzących wspólne gospodarstwo domowe uwzględnia się stan majątkowy małżonka, czy konkubenta a w przypadku osób małoletnich, stan majątkowy rodziców.

Wspólnota mieszkaniowa jest szczególnym podmiotem prawa, którego status jest uregulowany w ustawie z dnia 24.06.1994 r o własności lokali (tj. Dz.U. z 2000r, Nr 80, poz.903 ze zm.). Z art. 6 zd.2 tej ustawy wynika, że wspólnota mieszkaniowa może nabywać prawa i zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywana. Z drugiej strony należy mieć na uwadze bardzo ścisły związek między właścicielami, a w wspólnotą. Wszak z art. 6 zd. 1 wynika, że ogół właścicieli, których lokale wchodzi w skład określonej nieruchomości, tworzy wspólnotę mieszkaniową. Z kolei art. 12 ust. 2 tej ustawy stanowi, że pożytki i inne przychody z nieruchomości wspólnej służą pokrywaniu wydatków związanych z jej utrzymaniem, a właściciele lokali ponoszą wydatki i ciężary związane z utrzymaniem nieruchomości wspólnej w części nie znajdującej pokrycia w pożytkach. Nadto w myśl art. 17 za zobowiązania dotyczące nieruchomości wspólnej odpowiada wspólnota mieszkaniowa bez ograniczeń, a każdy właściciel lokalu - w części odpowiadającej jego udziałowi w tej nieruchomości. Sprawa niniejsza dotyczy nie tylko utrzymania wspólnej nieruchomości, a także odrębnych lokali poszczególnych właścicieli, którzy na zasadach umowy cesji przenieśli swoje uprawnienia z rękojmi na Wspólnotę celem ich wspólnego dochodzenia zatem tym bardziej właściciele powinni jednocześnie przekazać środki na pokrycie kosztów prowadzenia sprawy.

Wymaga podkreślenia, iż gdyby przyjąć, iż o tym czy Wspólnota mieszkaniowa zasługuje na zwolnienie od kosztów sądowych decyduje aktualnych stan środków zgromadzonych na jej kontach bankowych, to każda Wspólnota z łatwością mogłaby wykazać, że nie dysponuje wystarczającymi środkami do uiszczenia kosztów sądowych, nawet w

wysokości o wiele niższej, niż ta jaką ma uiścić strona powodowa. Jednak to właściciele wchodzący w skład Wspólnoty, jako podmiotu pozbawionego osobowości prawnej, poprzez wspólne decyzje podejmują uchwałę o zgromadzeniu określonych środków finansowych na pokrycie kosztów sądowych. Brak zatem środków finansowych na koncie bankowym Wspólnoty nie oznacza, iż nie jest ona w stanie wygenerować wymaganych kwot, gdyż o faktycznej możliwości poniesienia określonej opłaty sądowej decyduje sytuacja majątkowa właścicieli. W konsekwencji twierdzenie strony powodowej zawarte w zażaleniu, że Wspólnota nie jest obowiązana do uwzględniania kosztów sądowych w racjonalnym planowaniu wydatków nie zasługuje na aprobatę. Uczestniczenie w sporach sądowych jest rezultatem wchodzenia takiego podmiotu, jak Wspólnota w interakcje, także gospodarcze, z innymi podmiotami, zatem należy je traktować jak inne koszty funkcjonowania wspólnoty.

W konsekwencji, Wspólnota nie może skutecznie argumentować braku środków na pokrycie kosztów sądowych tym, iż podjęła uchwałę zobowiązującą właścicieli lokali do dodatkowych wpłat w wysokości 1 zł za każdy metr kwadratowy powierzchni użytkowej nieruchomości celem uiszczenia wymaganych kosztów sądowych, jednak kwoty te wpłacane są przez niewielką liczbę właścicieli, co nie pozwala na zgromadzenie wystarczających środków. Zadaniem Sądu nie jest ocena efektywności działania Wspólnoty, ściągalności środków do wpłaty których zobowiązani zostali poszczególni właściciele. To, że nie wywiązują się oni z zobowiązań, które sami na siebie nałożyli nie może przemawiać za uwzględnieniem wniosku Wspólnoty o zwolnienie od kosztów sądowych.

Według Sądu powodowa Wspólnota mogła zgromadzić środki finansowe celem uiszczenia choćby opłaty sądowej od pozwu, a jedynie poprzez jej nieefektywne działanie do wygospodarowania takiej kwoty nie doszło, co w żadnym razie nie może obciążać w rezultacie Skarbu Państwa, który miałby partycypować w kosztach sądowych prywatnego sporu.

W świetle powyższego należy uznać, że zarzuty strony powodowej naruszenia art. 103 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz art. 233 § 1 k.p.c. poprzez uznanie, że posiada dostateczne środki na uiszczenie kosztów sądowych w wysokości 18.128 zł są bezzasadne. Gdyby bowiem ściągalność opłaty nałożonej uchwałą z dnia 15 października 2012 roku była skuteczniejsza, strona powodowa byłaby w stanie zgromadzić znaczne środki finansowe, które przy odpowiedniej aktywności właściciele wchodzących w skład powodowej Wspólnoty, byłyby wystarczające do pokrycia koniecznej opłaty od pozwu.

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny w Krakowie działając na zasadzie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. oddalił złożone przez stronę powodową zażalenie.